

HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 19252
Tarih : 30.07.2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İşsizlik Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygıyla arz ederim.

Cengiz ÇİÇEK
İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe
Tarih: 31-7-2026	Esas No: 2/3786

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BSK.LIGI
30 Temmuz 2026
Numara:

TBMM GENEL EVRAK
30 Temmuz 2026
No: 1905446

GENEL GEREKÇE

İşsizlik Sigortası Fonu; işçi ve işverenlerden alınan primler ile devlet katkısından oluşan, emekçilerin işsizliğin yol açtığı gelir kaybına karşı korunması amacıyla kurulmuş kamusal bir sosyal güvenlik fonudur. Fonun geliri, sigortalının ücretinden kesilen yüzde 1 işçi payı, işverenden alınan yüzde 2 pay ve yüzde 0,5 devlet katkısından oluşmaktadır. İşveren payının ve devlet katkısının ekonomik kaynağının da emekçilerin ürettiği değer olduğu, Fonun güvence altına almak üzere kurulduğu temel sosyal riskin ise işsizlik olduğu gözetildiğinde, Fonun asli hak sahipleri emekçilerdir. Bu nedenle Fonun varlık nedeni; işsiz kalan yurttaşın gelir güvencesi sağlamak, işsizliğin yol açtığı sosyal yıkımı hafifletmek ve emekçiyi güvencesizliğe karşı korumaktır.

Ancak İşsizlik Sigortası Fonu, AKP iktidarları döneminde yapılan düzenlemelerle kuruluş amacından sistematik biçimde uzaklaştırılmış; işçinin geleceği ve işsizlerin güvencesi için biriktirilen kaynak, işveren teşviklerinin ve sermayeye yönelik finansman politikalarının temel araçlarından birine dönüştürülmüştür. Bu dönüşüm, kamusal kaynakların emekten yana değil sermayeden yana kullanılmasını esas alan siyasal ve ekonomik tercihin sonucudur.

İŞKUR verilerine göre 2025 yılında Fondan işsizlere yapılan ödeme 80 milyar 650 milyon lira olurken, işverenlere sağlanan teşvik ve destek tutarı 97 milyar 231 milyon liraya ulaşmıştır. Başka bir ifadeyle, işçinin primlerinden oluşan fondan işverene aktarılan kaynak, aynı yıl işsizlere yapılan ödemeyi aşmıştır. Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonunun değerlendirmelerine göre ise son on yılda işverenlere aktarılan Fon payı yüzde 20,3'ten yüzde 49,2'ye yükselirken, işsizlik ödeneğinin Fon içindeki payı yüzde 37,4'ten yüzde 31,7'ye gerilemiştir. İşverenlere aktarılan toplam kaynak 421 milyar lirayı aşarken, işsizlere yapılan ödeme 260 milyar lirada kalmıştır. Bu rakamlar, Fonun kim için oluşturulduğu ile fiilen kim için kullanıldığı arasındaki derin çelişkiyi ortaya koymaktadır.

Fonun amacı dışına çıkarılması bununla da sınırlı kalmamıştır. Geçmişte Fon kaynakları Hazineye aktararak yatırım projelerinde kullanılmış, bugün ise çeşitli teşvik mekanizmalarının yanı sıra işletmelere kredi ve finansman sağlayan uygulamaların finansman aracı hâline getirilmek istenmektedir. "Finansman Kalkanı" benzeri uygulamalar, İşsizlik Sigortası Fonunun sosyal güvenlik fonu olmaktan çıkarılarak sermayeye düşük maliyetli finansman sağlayan bir kaynağa dönüştürülmesinin son örnekleridir. Reel sektörün finansman ihtiyacı, işsiz kalma riski altındaki milyonlarca emekçinin sosyal güvenlik hakkı pahasına karşılanamaz. İşverene yönelik destek politikalarının finansmanı varsa genel bütçeden sağlanmalı; işçinin geleceği için oluşturulan sosyal güvenlik fonu bu amaçla kullanılmamalıdır.

Anayasa'nın 2'nci maddesinde güvence altına alınan sosyal hukuk devleti ilkesi, 49'uncu maddede düzenlenen çalışma hakkı ve devlete yüklenen çalışanları koruma yükümlülüğü ile 60'ıncı maddede güvence altına alınan sosyal güvenlik hakkı birlikte değerlendirildiğinde, İşsizlik Sigortası Fonunun kuruluş amacı dışında kullanılmasının anayasal sosyal devlet anlayışıyla bağdaşmadığı açıktır. Sosyal güvenlik fonları, bütçe açıklarını kapatmanın, sermayeyi desteklemenin ya da ekonomik politika araçlarını finanse etmenin değil, sosyal risklere karşı yurttaşın korumanın aracıdır.

Bu Kanun Teklifi, emekçilerin alın teriyle oluşturulan kamusal bir kaynağı yeniden kuruluş amacına döndürmeyi ve yalnızca emekçiler için kullanılmasını güvence altına almayı amaçlamaktadır. İşsizlik Sigortası Fonu, işverenlerin teşvik ve finansman kaynağı değil, işsiz kalan yurttaşın güvencesidir. Sosyal devletin gereği de emeğin hakkı da bunu zorunlu kılmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1 – Yürürlükteki düzenlemede 4447 sayılı Kanunun 48 inci maddesinin yedinci fıkrası, Fonun bir önceki yıl prim gelirlerinin yüzde 30'unun "istihdamı artırıcı ve koruyucu tedbirler almak ve uygulamak" gibi sınırları belirsiz amaçlarla kullanılmasına imkân tanımakta ve bu oranı yüzde 50'ye kadar çıkarma yetkisini Cumhurbaşkanına vermektedir. Bu belirsiz çerçeve, uygulamada Fonun işveren primlerini karşılamının ve işverene teşvik sağlamanın temel dayanağı hâline gelmiştir. Fıkranın yeniden düzenlenmesindeki amaç işverene prim, teşvik, sübvansiyon veya finansman biçiminde kaynak aktarımının önünü kesmektir.

Madde 2 – Yürürlükteki düzenlemede 4447 sayılı Kanunun 50 nci maddesinin beşinci fıkrası, işsizlik ödeneği almakta iken işe alınan sigortalılar için işçi ve işveren payı sigorta primleri ile genel sağlık sigortası priminin kalan işsizlik ödeneği süresince Fondan karşılanmasını öngörmekte; bu süreyi de sigortalının başlangıçta belirlenen toplam hak sahipliği süresinden düşmektedir. Böylece hüküm, esasen bir istihdam teşviki olarak işlemekte; işverenin işe alma kararına bağlanan prim yükünü Fona aktarmakta, üstelik bunu sigortalı işsizin ödenek hakkını kısaltmak pahasına yapmaktadır. Fıkranın yürürlükten kaldırılmasındaki amaç, işveren istihdam kararının maliyetinin işsizlik sigortası kaynağından finanse edilmesine son vermek ve sigortalı işsizin ödenek süresinin bu yolla eritilmesini önlemektir.

Madde 3 –Yürürlükteki düzenlemede 4447 sayılı Kanunun ek 4 üncü maddesi, çok tehlikeli sınıfta yer alıp ondan fazla çalışanı bulunan ve üç yıl içinde ölümlü ya da sürekli iş göremezlikle sonuçlanan iş kazası meydana gelmeyen işyerlerinde, işsizlik sigortası işveren payının teşvik olarak üç yıl süreyle yüzde bir oranında alınmasını öngörmektedir. Hüküm, doğrudan işveren payında indirim niteliğinde olup, işverene sağlanan avantajın maliyeti Fon gelirinden vazgeçilmesi suretiyle karşılanmaktadır. Maddenin yürürlükten kaldırılmasındaki amaç, işveren primlerinin Fon eliyle sübvansiyon edilmesine son vermek ve Fon gelirlerini korumaktır. İş sağlığı ve güvenliği yükümlülükleri 6331 sayılı Kanunda bağımsız olarak düzenlenmiş olup, bu yükümlülüklerle uyum, işsizlik sigortası kaynağından işverene indirim sağlanmasını gerektirmez. Değişikle, bu kapsamdaki işverenlerden işsizlik sigortası işveren payı genel oran olan yüzde iki üzerinden alınacak; indirim nedeniyle oluşan Fon gelir kaybı ortadan kalkacaktır.

Madde 4 – Yürürlükteki mevzuatta, Fonun hangi amaçlarla kullanılamayacağını genel ve bağlayıcı biçimde ortaya koyan üst bir ilke hükmü bulunmamaktadır. Bu boşluk, torba kanunlarla ve idari kararlarla Fon kaynaklarının sürekli olarak amacından saptırılmasına zemin hazırlamıştır. Maddenin amacı, Fona amaca özgülenme (tahsis) ilkesini ve amaç dışı kullanım yasağını yerleştirmektir. Eklenen ek madde ile Fon gelirlerinin münhasıran hangi ödeme ve hizmetler için kullanılabileceği tek tek sayılmakta; buna karşılık Fon kaynaklarının, hangi ad altında olursa olsun, işverenlerin çalıştırdıkları sigortalılara ilişkin prim yükümlülüklerinin karşılanmasında, işverene teşvik ve indirim sağlanmasında, işletmelere kredi ve finansman temininde, genel bütçeye veya Hazineye aktarılmasında ya da yatırım finansmanında kullanılması yasaklanmaktadır.

Madde 5 – Maddenin yürürlükten kaldırılmasındaki amaç, işsizlik sigortası kaynağının işveren prim yükümlülüklerinin finansmanında kullanılmasına son vermek ve Fonu asli amacına döndürmektir.

Madde 6 – Bu madde ile 4447 sayılı Kanuna eklenen geçici 36 ncı madde, Teklifte getirilen değişikliklerin geçiş rejimini düzenleyen bir geçiş hükmüdür. Hüküm; yürürlük tarihinde sigortalılara ve sigortalı işsizlere bağlanmış işsizlik ödeneği ile diğer ödemelerin ve devam eden aktif işgücü hizmetlerinin hak sahipliği süresince aynen sürdürülmesini güvence altına almakta, kazanılmış hakların etkilenmeyeceğini açıkça belirtmekte; yürürlükten kaldırılan hükümler uyarınca işverenlere sağlanan prim teşviki, desteği ve indirimlerinden yürürlük tarihinden itibaren yeni yararlanma hakkı doğmayacağını, bireysel olarak yararlanılmaya başlanmış teşviklerin ise kanunen öngörülen süre doluncaya kadar (uzatılmamak kaydıyla) mevcut hükümlere göre devam edeceğini öngörmektedir. Ayrıca finansmanı Fondan karşılanmakta olan asgari ücret desteği ve benzeri işveren desteklerinin Fondan finansmanına son verilmekte, bu desteklerin sürdürülüp sürdürülmeyeceği ve finansman kaynağı ilgili bütçe düzenlemelerine bırakılmaktadır.

Madde 7 – Yürürlük maddesidir.

Madde 8 – Yürütme maddesidir.

İŞSİZLİK SİGORTASI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1– 25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun 48 inci maddesinin yedinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Fonun bir önceki yıl prim gelirlerinin en fazla yüzde yirmisi; sigortalıların ve sigortalı işsizlerin istihdam edilebilirliğini artırmak üzere bizzat bu kişilere sunulan mesleki eğitim, işe yerleştirme, danışmanlık ve rehberlik hizmetleri ile aktif işgücü hizmetleri kapsamındaki kurs ve programların finansmanı, işgücü piyasası araştırma ve planlama çalışmaları ve Fondan ödenmek üzere vize edilmiş sözleşmeli personel pozisyonlarında çalışanlar ile bunlardan Kurum kadrolarına atanarak çalışmaya devam eden personelin malî ve sosyal haklarına ilişkin ödemeler için kullanılabilir. Ancak, sigortalı işsizlere yönelik hizmetler için bu sınırlama dikkate alınmaz. Bu fıkra kapsamındaki hiçbir kaynak; işverenlerin sigorta primi yükümlülüklerinin karşılanması, işverenlere prim teşviki, desteği, indirimi veya sübvansiyonu sağlanması ya da işletmelere kredi ve finansman temini amacıyla kullanılamaz. Bu fıkraya ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 2– 4447 sayılı Kanunun 50 nci maddesinin beşinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 3– 4447 sayılı Kanunun ek 4 üncü maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 4– 4447 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Fon kaynaklarının amaca özgülenmesi ve amaç dışı kullanım yasağı

EK MADDE 8– Fon; sigortalı işsizlere ve sigortalılara işsizlik dönemlerinde gelir güvencesi ve sosyal koruma sağlamak amacıyla kurulmuş, gelirleri işçi, işveren ve Devlet katkısından oluşan kamusal bir sosyal güvenlik kaynağıdır. Fonun gelirleri ve kaynakları münhasıran aşağıda sayılan ödeme ve hizmetlerin finansmanı için kullanılır:

- a) İşsizlik ödeneği ile iş kaybı tazminatı ödemeleri,
- b) Kısa çalışma ödeneği, doğum ve evlat edinme sonrası yarım çalışma ödeneği ile nakdi ücret desteği ödemeleri,
- c) Ücret Garanti Fonu kapsamındaki ödemeler,
- ç) Bu Kanun kapsamındaki sigortalılar ve sigortalı işsizler adına, bu ödemelerden yararlanılan dönemler için 5510 sayılı Kanun uyarınca ödenmesi gereken kısa ve uzun vadeli sigorta kolları primleri ile genel sağlık sigortası primleri,
- d) Sigortalı işsizlere ve sigortalılara bizzat sunulan mesleki eğitim, işe yerleştirme, danışmanlık ve aktif işgücü hizmetleri,

e) 48 inci maddenin yedinci fıkrasında belirtilen ve Fonun yönetimi ile bu Kanunda öngörülen hizmetlerin görülmesi için zorunlu olan giderler.

Fonun gelirleri ve kaynakları, hangi ad altında olursa olsun;

a) İşverenlerin, çalıştırdıkları sigortalılara ilişkin sigorta primi yükümlülüklerinin karşılanmasında veya işverenlere prim teşviki, desteği, indirimi ya da sübvansiyonu sağlanmasında,

b) İşletmelere veya işverenlere kredi, finansman, hibe ya da benzeri malî destek sağlanmasında,

c) Genel bütçeye gelir kaydedilmesinde, Hazineye ya da herhangi bir kamu idaresine aktarılmasında,

ç) Her türlü yatırım, altyapı veya kalkınma projesinin finansmanında,

kullanılamaz.

Fon kaynağının bu maddeye aykırı biçimde kullanılmasına imkân tanıyan diğer hükümler uygulanmaz.”

MADDE 5– 4447 sayılı Kanunun geçici 10 uncu maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 6– 4447 sayılı Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 36- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte sigortalılara ve sigortalı işsizlere bağlanmış olan işsizlik ödeneği ve diğer ödemeler ile devam etmekte olan aktif işgücü hizmetleri, hak sahipliği süresince aynen sürdürülür. Bu madde ile birlikte yürürlüğe giren hükümler, sigortalıların ve sigortalı işsizlerin kazanılmış haklarını etkilemez.

Bu maddeyi ihdas eden Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümler uyarınca işverenlere sağlanan prim teşviki, desteği ve indirimlerinden, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren yeni yararlanma hakkı doğmaz.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce, bu Kanunun yürürlükten kaldırılan hükümleri kapsamında bireysel olarak yararlanılmaya başlanan teşvikler, ilgili sigortalı bakımından kanunen öngörülen süre doluncaya kadar mevcut hükümlere göre uygulanmaya devam olunur; bu süre hiçbir şekilde uzatılamaz.

Finansmanı Fondan karşılanmakta olan asgari ücret desteği ve benzeri işveren desteklerinin Fondan finansmanına bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren son verilir. Bu desteklerin sürdürülüp sürdürülmeyeceği ve finansman kaynağı, ilgili bütçe düzenlemeleriyle belirlenir.

MADDE 7– Bu Kanun yayımı tarihini izleyen ayın birinci günü yürürlüğe girer.

MADDE 8– Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.